

VETERINĀRMEDICĪNAS FAKULTĀTĒ 2010. – 2012. GADĀ VEIKTO TIESU VETERINĀRMEDICĪNAS EKSPERTĪŽU ANALĪZE

ANALYSIS OF THE VETERINARY FORENSIC INVESTIGATIONS IN THE FACULTY OF VETERINARY MEDICINE IN 2010-2012.

Dace Bērzina

LLU, Veterinārmedicīnas fakultāte, Preklīniskais institūts, Latvija
LUA, Faculty of Veterinary medicine, Preclinical institute, Latvia
dace.berzina@llu.lv

ABSTRACT

This study was carried out to analyze the veterinary forensic investigations in the Faculty of Veterinary medicine during the 2010. – 2012. year period on purpose to summarise investigations depending on the criminal proceeding city, animal species, types of the animal death induced patterns and analyze their mechanogenesis. Totally there were done 55 veterinary forensic veterinary investigations. Most of them were defined due to criminal proceedings in Jelgava, Dobeles and Riga. Veterinary forensic investigations were done for different animal species, from which the most were domestic animals – 23 dogs, 15 cats and two sheep. Other examined animal species were hunting animals and wild unshooting birds. Examination showed that most popular pattern of animal injuries is caused by shooting. Totally there were 23 animals with gunshot trauma related with the bullet and pellet caused injuries. The rest include ten cases of blunt force trauma and falls, seven cases of asphyxia due to garrotting, hanging, drowning, five cases of sharp force trauma with incised, stab, chop injuries, three cases of biting trauma, two cases of animal neglect due to insufficient feeding, one case of termotrauma due to burns. Other four cases did not show signs of trauma, asphyxia or neglect.

KEY WORDS: veterinary forensic investigations, domestic, wild animals.

IEVADS

Tiesu veterinārmedicīnas ekspertīze ir zinātniski praktiska izpēte, lai atrisinātu speciālus jautājumus kādā veterinārmedicīnas nozarē, kas nepieciešama pretlikumīgu lietu izskatīšanai tiesā, un ekspertīzes rezultātā sniegtais atzinums ir viens no pierādījumiem šo lietu izmeklēšanā. Pamatojoties uz tiesību aizsargājošo iestāžu pieprasījumu, veterinārmedicīnas ekspertīzes tiek nozīmētas, lai noskaidrotu faktus un apstākļus kriminālprocesos, administratīvo pārkāpumu lietās un civillietās. Kriminālprocesos noteiktās veterinārmedicīnas ekspertīzes tiek veiktas, lai atrisinātu jautājumus pārkāpumu izmeklēšanā, kas saistīti ar cietsirdīgu izturēšanos pret dzīvniekiem, nelikumīgām medībām, aizsargājamo dzīvnieku iznīcināšanu, apdraudēto savvaļas dzīvnieku tirdzniecības noteikumu neievērošanu un citos ar dzīvnieku aizsardzības noteikumu pārkāpumiem saistītos gadījumos (Krimināllikums, 1998, Kriminālprocesa likums, 2005).

Dzīvnieku aizsardzības jautājumi pasaulē kļūst arvien aktuālāki, tāpēc pret tiem vērsto pārkāpumu izmeklēšana ir ļoti nozīmīga (Cooper, 2007). Latvijā nav datu par pēdējo gadu laikā veiktajām veterinārmedicīnas ekspertīzēm, tāpēc šī darba mērķis bija izanalizēt tiesu veterinārmedicīnas ekspertīzes, kas veiktas LLU Veterinārmedicīnas fakultātē laikā no 2010. līdz

2012. gadam, pamatojoties uz kriminālprocesos noteikto izmeklēšanu, kas ierosināti dažādās Latvijas pilsētās.

MATERIĀLS UN METODIKA

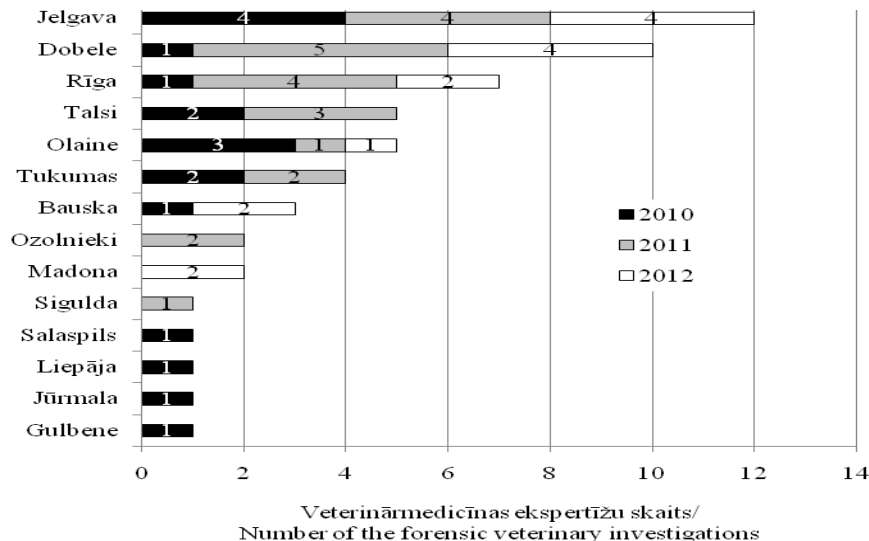
Darbā analizētas tiesu veterinārmedicīnas ekspertīzes, kas veiktas LLU Veterinārmedicīnas fakultātē laika posmā no 2010. gada janvāra līdz 2012. gada septembrim mirušiem dzīvniekiem, kuri tika iesūtīti no Valsts policijas, pamatojoties uz lēmumu par tiesu veterinārmedicīnas ekspertīzes noteikšanu kriminālprocesu izmeklēšanā nepieciešamo jautājumu noskaidrošanai, kas ierosināti dažādās Latvijas pilsētās. Tiesu veterinārmedicīnas ekspertīzes apkopotas pēc izmeklētajām dzīvnieku sugām, to nāvi izraisošajiem nodarījuma veidiem un analizēti to rašanās apstākļi.

Nāves izraisošā veida noteikšanai visiem izmeklētajiem dzīvniekiem veikta pilna patoloģiskā sekcija (Parčinskis et al., 2000). Metālu saturošu svešķermeņu un kaulu lūzumu noteikšanai tika izmantota rentgenogrāfiskā izmeklēšana (Wilson et al., 2004).

Dzīvnieku nāvi izraisošā nodarījuma veidi klasificēti un analizēti kā neasu priekšmetu un kritienu izraisītas traumas, asu priekšmetu radītas traumas, šāviņu radītas traumas, kodienas traumas, asfiksija, termotraumas un nevērīga izturēšanās pret dzīvnieku (Sinclair et al., 2006, Merck, 2007).

REZULTĀTI UN DISKUSIJA

Kopumā Veterinārmedicīnas fakultātē (VMF) no 2010. gada janvāra līdz 2012. gada septembrim veiktas 55 tiesu veterinārmedicīnas ekspertīzes, kas noteiktas dažādās Latvijas pilsētās ierosinātos kriminālprocesos (skatīt 1. att.).

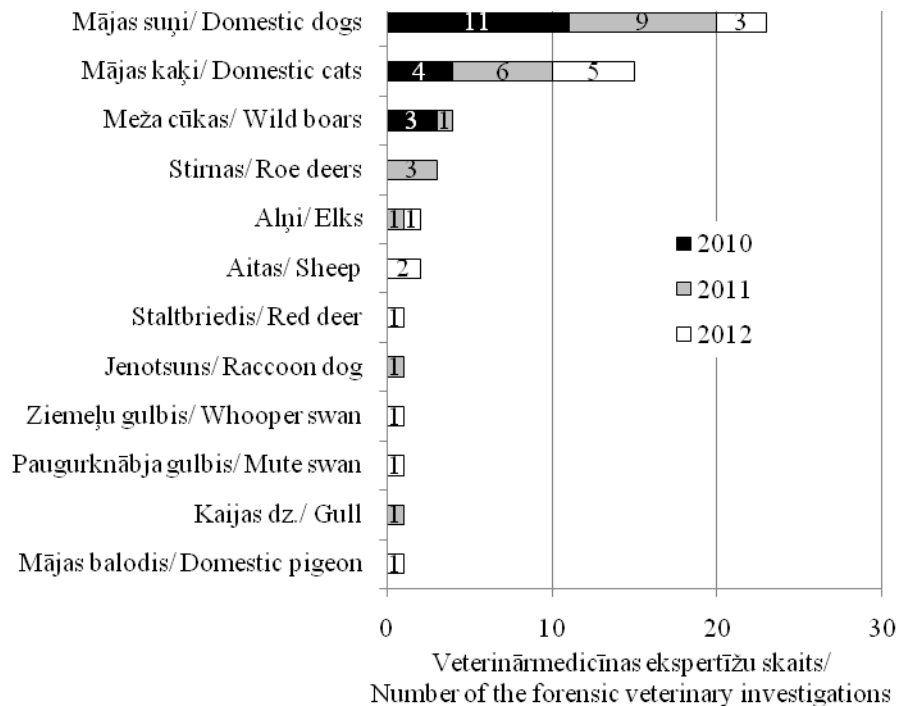

1.attēls. VMF veiktās veterinārmedicīnas ekspertīzes pēc kriminālprocesa ierosināšanas pilsētas 2010. – 2012. gada laikā

Figure 1. Forensic veterinary investigations in the FVM depending on the criminal proceeding city during 2010. – 2012. year period

Laika posmā no 2010. līdz 2012. gadam Veterinārmedicīnas fakultātē lielākais skaits tiesu veterinārmedicīnas ekspertīžu noteiktas kriminālprocesos, kas ierosināti Jelgavā – 14 gadījumos, Dobelē – 10 gadījumos un Rīgā – 7 gadījumos. VMF veiktas arī tiesu veterinārmedicīnas ekspertīzes, kas noteiktas kriminālprocesos Talsos un Olainē – piecos gadījumos, Tukumā – četros gadījumos, Bauskā – trīs gadījumos, Ozolniekos un Madonā – divos gadījumos un Siguldā, Salaspilī, Liepājā, Jūrmalā, Gulbenē – vienā gadījumā.

Veterinārmedicīnas ekspertīžu skaits pēc izmeklētajām dzīvnieku sugām atspoguļots 2. attēlā.

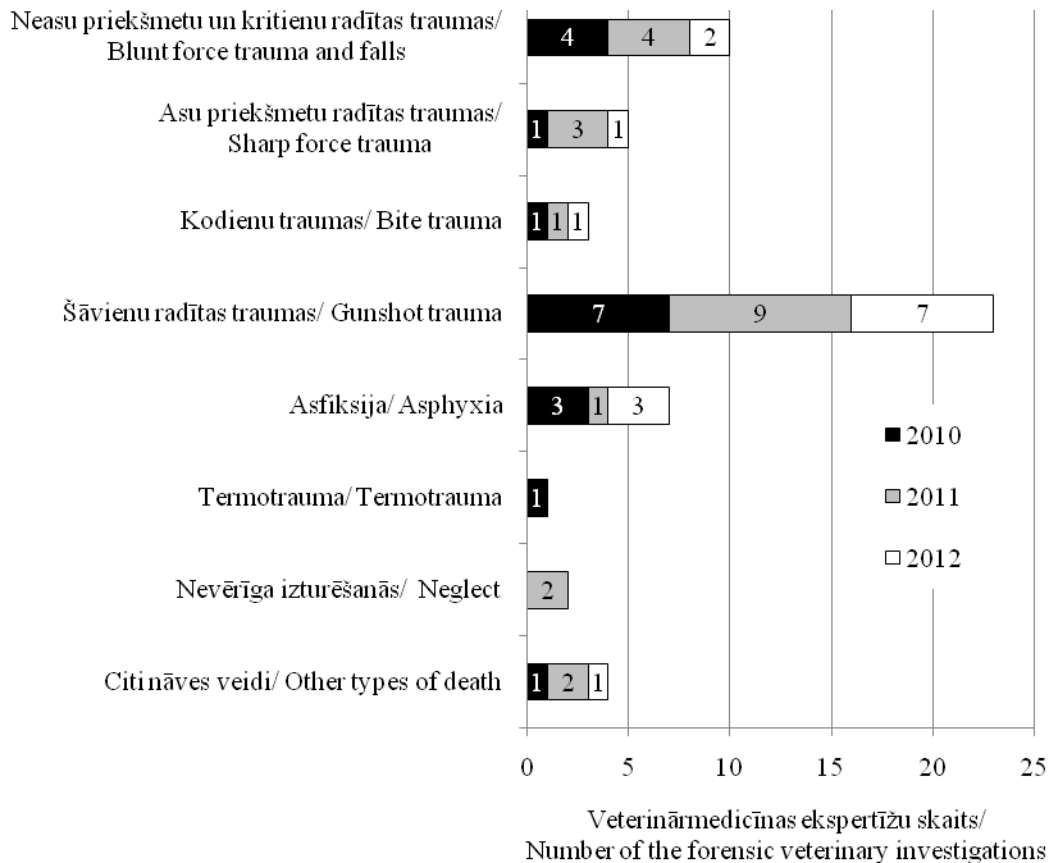
2.attēls. Veterinārmedicīnas ekspertīzes atkarībā no dzīvnieku sugas 2010. – 2012. gada laikā

Figure 2. Forensic veterinary investigations depending on the animal species during 2010.– 2012. year period

Lielākais skaits tiesu veterinārmedicīnas ekspertīžu, kas nozīmētas Veterinārmedicīnas fakultātē 2010. – 2012. gada laikā, veiktas mājdzīvniekiem – 23 suņiem (*Canis familiaris*) un 15 kaķiem (*Felis catus*), kā arī divām aitām (*Ovis aries*). Tiesu veterinārmedicīnas ekspertīzes medījamiem dzīvniekiem veiktas 11 gadījumos – četru meža cūku (*Sus scrofa*), trīs stirnu (*Capreolus capreolus*), divu aļņu (*Alces alces*), viena staltbrieža (*Cervus elaphus*) un viena jenotsuņa (*Nyctereutes procyonoides*) veterinārmedicīniskai izmeklēšanai. Ekspertīzei nosūtīti arī savvaļas nemedijamie putni – viens kaijas dzimtas putns (*Laridae*), viens mājas balodis (*Columba domestica*), viens paugurknābja gulbis (*Cygnus olor*), kā arī viens ziemeļu gulbis

(*Cygnus cygnus*), kas ir pieskaitāms pie īpaši aizsargājamas putnu sugas (MK noteikumi Nr. 396, 2000).

Veterinārmedicīnas fakultātē veikto tiesu veterinārmedicīnas ekspertīžu daudzums atkarībā no dzīvnieku nāvi izraisīto nodarījumu veidiem atspoguļots 3. attēlā.

3.attēls. Veterinārmedicīnas ekspertīzes atkarībā no dzīvnieku nāvi izraisīto nodarījuma veida 2010. – 2012. gada laikā

Figure 3. Forensic veterinary investigations depending on the animal death induced pattern during 2010. – 2012. year period

Laikā no 2010. gada janvāra līdz 2012. gada septembrim VMF veiktajās tiesu veterinārmedicīnas ekspertīzēs lielākajā skaitā gadījumu dzīvnieku nāve iestājusies saistībā ar šāviņu radītām traumām. Kopumā no visām 55 veiktajām ekspertīzēm, 23 gadījumos dzīvnieki ir miruši no ložu un skrošu radītiem miesas bojājumiem. Desmit gadījumos nāve saistīta ar neasu priekšmetu un kritienu radītām traumām, septiņos gadījumos – no asfiksijas, piecos gadījumos – no asu priekšmetu radītām traumām, trīs gadījumos – no kodienu traumām, divos gadījumos – saistībā ar nevērīgu izturēšanos pret dzīvnieku, vienā gadījumā – no termotraumas. Pārējās četrās tiesu veterinārmedicīnas ekspertīzēs, kuras veiktas jenotsunim, ziemeļu gulbim, mājas sunim un mājas kaķim, netika konstatētas traumas, asfiksijas pazīmes vai pārmaiņas, kas liecina par nevērīgu izturēšanos pret dzīvnieku.

Veterinārmedicīnas ekspertīzes, kas veiktas šāviņu radīto traumu gadījumos, apkopotas pēc ievainojumus radošo šāviņu veidiem dažādām dzīvnieku sugām (skatīt 1. tab.).

Kopumā veiktas 23 veterinārmedicīnas ekspertīzes šāviņu izraisītu traumu gadījumos. Tiesu veterinārmedicīnas ekspertīzēs izmeklētajiem dzīvniekiem 13 gadījumos ir konstatētas vītņstobra un gludstobra ložu radītas traumas, kuras nodarītas gan medījamiem dzīvniekiem – astoņos gadījumos, gan mājdzīvniekiem – piecos gadījumos. Medījamiem dzīvniekiem ložu radītas traumas konstatētas četrām meža cūkām, trīs stirnām un vienam staltbriedim. Mājdzīvniekiem konstatētas gan ložu, gan skrošu radītas traumas. Ložu radīto traumu rezultātā nāve iestājusies diviem suņiem, vienam kaķim un divām aitām. Skrošu radīto traumu rezultātā nāve iestājusies pieciem suņiem. Mājdzīvniekiem un savvaļas nemedījamiem putniem konstatētas arī pneimatiskā ieroča ložu radītas traumas, kuru rezultātā nāve iestājas vienam mājas sunim, diviem mājas kaķiem, vienam paugurknābja gulbim un vienam mājas balodim.

1. tabula / Table 1

Tiesu veterinārmedicīnas ekspertīžu iedalījums pēc traumu radošā šāviņa veida
Forensic veterinary investigations in cases of gunshot trauma
depending on the projectile type

Dzīvnieka suga Animal species	Ekspertīžu skaits pēc traumu radošā šāviņa veida/ Number of investigations by projectile type			Kopā Total
	Vītņstobra vai gludstobra lodes Rifle and shotgun bullets	Skrotis Pellets	Pneimatiskā ieroča lodes Air-powered gun pellets	
Mājas suņi/ Domestic dogs	2	5	1	8
Mājas kaķi/ Domestic cats	1	-	2	3
Meža cūkas/ Wild boars	4	-	-	4
Stirnas/ Roe deers	3	-	-	3
Aitas/ Sheep	2	-	-	2
Staltbriedis/ Red deer	1	-	-	1
Paugurknābja gulbis/ Mute swan	-	-	1	1
Mājas balodis/ Domestic pigeon	-	-	1	1
Kopā/ Total	13	5	5	23

Dzīvnieku nāve saistībā ar neasu priekšmetu un kritienu radītām traumām konstatēta desmit dzīvniekiem, kas galvenokārt noteikta mājdzīvniekiem veiktajās veterinārmedicīnas ekspertīzēs. Kopumā neasu priekšmetu radīti ievainojumi nodarīti diviem suņiem un diviem kaķiem. Kritienu radītu traumu rezultātā gājuši bojā divi suņi. Savukārt savvaļas dzīvniekiem nesu priekšmetu radītas traumas konstatētas ekspertīzēs, kas veiktas diviem aļņiem un vienam kaijas dzimtas putnam.

Tiesu veterinārmedicīnas ekspertīzes asfiksijas gadījumos veiktas septiņiem mājdzīvniekiem, kuri miruši nožņaugšanas, pakāršanas vai noslīkšanas rezultātā. Lielākajā skaitā gadījumu – četriem kaķiem un vienam sunim veiktajās ekspertīzēs konstatēts, ka nāve iestājusies noslīkšanas rezultātā. Nožņaugšanos un pakāršanas radīta asfiksija noteikta divās tiesu veterinārmedicīnas ekspertīzēs suņiem.

Asu priekšmetu radītu traumu gadījumos veiktas piecas mājdzīvnieku tiesu veterinārmedicīnas ekspertīzes. Nāve, kas iestājusies no griežtiem ievainojumiem, noteikta vienā gadījumā sunim un divos gadījumos kaķiem. Vienā veterinārmedicīnas ekspertīzē konstatēti durti ievainojumi sunim un vienā ekspertīzē – cirsti ievainojumi kaķim.

Pārējās veterinārmedicīnas ekspertīzēs konstatēts, ka diviem mājas suņiem un vienam mājas kaķiem nāve iestājusies saistībā ar plēsējdzīvnieku radītām kodienu traumām, diviem suņiem nāve iestājusies sakarā ar nevērīgu izturēšanos pret dzīvnieku – nepietiekamas ēdināšanas dēļ un vienā gadījumā kaķa nāve konstatēta saistībā ar termotraumu – apdegumu dēļ.

SECINĀJUMI

1. Veterinārmedicīnas fakultātē 2010. – 2012. gada laikā veiktas 55 tiesu veterinārmedicīnas ekspertīzes, kas noteiktas kriminālprocesos no dažādām Latvijas pilsētām.
2. Veterinārmedicīnas ekspertīzes veiktas mājdzīvniekiem, galvenokārt, suņiem un kaķiem, kā arī vairākiem medījamiem dzīvniekiem un dažiem savvaļas nemedījamiem putniem.
3. Tiesu veterinārmedicīnas ekspertīzēs izmeklēto dzīvnieku izplatītākais nāves cēlonis ir saistīts ar šāviņu izraisītām traumām.

LITERATŪRA

1. Cooper, J.E., Cooper, M.E. Introduction to veterinary and comparative forensic medicine. Blackwell publishing, USA, 2007; 415.
2. Krimināllikums. Latvijas Vēstnesis, 17. jūnijs, 1998; 104.
3. Kriminālprocesa likums. Latvijas Vēstnesis, 21. aprīlis, 2005; 254.
4. Merck, M.D. Veterinary forensics: animal cruelty investigations. Blackwell publishing, USA, 2007; 327.
5. Ministru kabineta noteikumi Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”. Latvijas Vēstnesis, 14. Novembris, 2000; 32.
6. Parčinkis, O., Javaite, L., Strupulis, A. Zīdītājdzīvnieku patoloģiskās sekcijas tehnika orgānu un audu apskates metodika. LLU, Jelgava, 2000; 56.
7. Sinclair, L., Merck, M., Lockwood, R. Forensic investigations of animal cruelty. Humane Society Press, USA, 2006; 262.
8. Wilson, C.A., Bonner, A.K., Ruttly, G.N. Radiological investigations in autopsy practice. In: Essentials of autopsy Practice. Springer-Verlag, London, UK, 2004; 228.